

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

Nu bij je boek
mijn.examenbundel.nl
Online oefenen, video's en meer

2024|2025

vmbo-gt/mavo

Geschiedenis

#

**examen
bundel**>

Slim leren, zeker slagen

#

**BESTEL
MET
STAPEL-
KORTING!**

#

Slim leren, zeker slagen met Examenbundel!

#

Oefenopgaven, samenvattingen, woordjes,
examentips en inspiratie: op examenbundel.nl
vind je alles om je optimaal voor te bereiden
op je examens.

#ikgazekerlagen #geenexamenstress examenbundel.nl

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

2024|2025

E.G. Arnold
R.C. Serie

vmbo-gt/mavo

Geschiedenis

Colofon

Auteurs

E.G. Arnold
R.C. Seriese

Vormgeving binnenwerk

Maura van Wermeskerken, Apeldoorn

Opmaak

Crius Group, Hulshout

Over ThiemeMeulenhoff

ThiemeMeulenhoff ontwikkelt slimme flexibele leeroplossingen met een persoonlijke aanpak. Voor elk niveau en elke manier van leren. Want niemand is hetzelfde.

We combineren onze kennis van content, leerontwerp en technologie, met onze energie voor vernieuwing. Om met en voor onderwijsprofessionals grenzen te verleggen. Zo zijn we samen de motor voor verandering in het primair, voortgezet en beroepsonderwijs.

Samen leren vernieuwen.

www.thiememeulenhoff.nl

Boek ISBN 978 90 06 48678 0

Pakket ISBN 978 90 06 65062 4

Eerste druk, eerste oplage 2024

©ThiemeMeulenhoff, Amersfoort, 2024

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Deze uitgave is volledig CO₂-neutraal geproduceerd.

Het voor deze uitgave gebruikte papier is voorzien van het FSC®-keurmerk.

Dit betekent dat de bosbouw op een verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.

Zo werk je met deze Examenbundel

De eerste stap om vol vertrouwen je examen voor dit vak in te gaan heb je gezet! Deze Examenbundel is namelijk de beste voorbereiding, omdat je oefent met echte examenopgaven. Kijk hoe het werkt.

De indeling van het boek

Je Examenbundel bestaat uit verschillende delen:

- **De oriëntatietoets:** krijg snel een eerste indruk hoe je scoort op de verschillende examenonderwerpen.
- **Deel 1 - Oefenen op onderwerp:** oefen gericht met examenopgaven over de onderwerpen die jij lastig vindt.
- **Deel 2a - Examens met uitwerkingen:** oefen met hele examens met heldere uitleg van onze ervaren examendocenten.
- **Deel 2b - Examen 2024-I:** doe de generale repetitie voor het echte examen. De antwoorden en uitwerkingen staan op mijnexamenbundel.nl.

Uitwerkingen

UITWERKINGEN

Kijk de vragen na met de **uitwerkingen**. Daarin staat het juiste antwoord. Maar belangrijker: je krijgt duidelijke uitleg waaróm dit het juiste antwoord is en hoe je daar komt.

Zo oefen je én leer je tegelijk!

Online oefenen met Mijn Examenbundel

Bij dit boek hoort een online omgeving: mijnexamenbundel.nl. Het boek en Mijn Examenbundel werken met elkaar samen.

Maak de balans op

Leren en oefenen

Ook handig

Boek

- oriëntatietoets maken
- hele examens maken

- examenopgaven oefenen per onderwerp

- onderwerpregister

Mijn Examenbundel

- nakijken oriëntatietoets
- nakijken hele examens

Je scores worden bewaard!

- uitlegvideo's per onderwerp
- extra examenopgaven per onderwerp

Je ziet je voortgang!

- overzicht van de examenstof
- hulpmiddelen
- examentips

Alle belangrijke info bij elkaar!

Om optimaal gebruik te maken van boek én website, verwijst het boek op handige plekken naar mijnexamenbundel.nl.

Voorbeeld

Wil je weten hoe je de toets hebt gemaakt? De antwoorden staan op mijnexamenbundel.nl. Vul je punten in en bekijk je score per onderwerp. Je scores worden bewaard.

Activeer direct je code voor Mijn Examenbundel

Ga nu naar mijnexamenbundel.nl en maak meteen je account aan. Met de **activatiecode** die je per mail hebt ontvangen of via de ELO van je school, heb je toegang tot alle extra's die bij je boek horen.

Gebruik ook Samengevat

Wil jij je nóg beter voorbereiden op het eindexamen? Combineer **Examenbundel** dan met **Samengevat** - alle examenstof kort en bondig in één boek.

Heel veel succes!

Namens team Examenbundel heel veel succes met je examens! #slimlereniszekerslagen

Heb je een vraag of opmerking over deze Examenbundel? Ga dan naar examenbundel.nl/contact.

Opmerking

De overheid stelt de regels op voor het examen. Bijvoorbeeld wat de examenonderwerpen zijn, welke hulpmiddelen je mag gebruiken en wanneer het examen is. De auteurs en uitgever hebben deze Examenbundel met grote zorg samengesteld. Soms veranderen de regels van de overheid echter of worden er nieuwe afspraken gemaakt over wat die regels betekenen. Raadpleeg daarom altijd je docent of onze website www.examenbundel.nl voor actuele informatie die voor jouw examen van belang is.

Inhoud

- 7 **Informatie over het CE geschiedenis en staatsinrichting 2025**
- 9 **Vaardigheden voor het examen**
- 11 **Oefenen met vraagtypen**
- 34 **Uitwerkingen bij Oefenen met vraagtypen**
- 38 **Algemene begrippen geschiedenis en staatsinrichting**

Oriëntatietoetsen

- 43 **Oriëntatietoets 1:**
Staatsinrichting van Nederland (vanaf 1848)
- 49 **Oriëntatietoets 2:**
Historisch overzicht (vanaf 1900)

Deel 1

Oefenen op onderwerp

1 Staatsinrichting van Nederland (vanaf 1848)

- 59 Schematisch overzicht oefenvragen
- 60 Oefenvragen
- 82 Uitwerkingen
- 87 Chronologisch overzicht
- 89 Begrippen
- 96 Relevante personen
- 99 Internetsites

2 Historisch overzicht (vanaf 1900)

- 100 Schematisch overzicht oefenvragen
- 101 Oefenvragen
- 131 Uitwerkingen
- 136 Chronologisch overzicht
- 141 Begrippen
- 155 Relevante personen
- 162 Internetsites

Deel 2a

Examens met uitwerkingen

Examen 2023-I

- 165 Opgaven
- 186 Uitwerkingen

Examen 2023-II

- 194 Opgaven
- 217 Uitwerkingen

Deel 2b

Examen 2024-I

Examen 2024-I

- 227 Opgaven

Bijlage

- Cijferbepaling
- Onderwerpregister

Informatie over het CE geschiedenis en staatsinrichting 2025

De onderwerpen

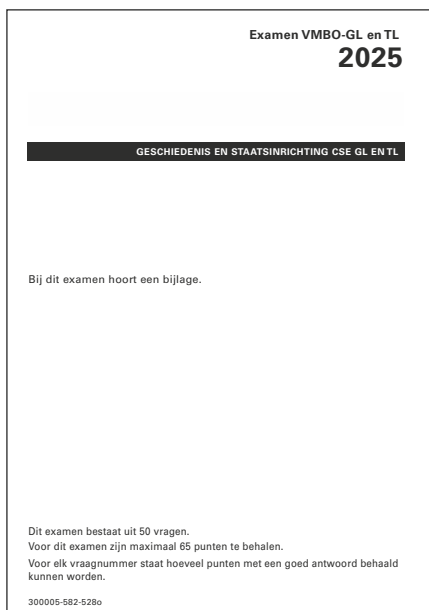
Het centraal schriftelijk examen geschiedenis en staatsinrichting 2025 gaat over de onderwerpen:

- 1 Staatsinrichting van Nederland (vanaf 1848)
- 2 Historisch Overzicht (vanaf 1900), waarin opgenomen de verrijkingdelen:
 - A Het communisme in de Sovjetunie (1917-1941)
 - B Indonesië als voorbeeld van dekolonisatie (1942-1949)

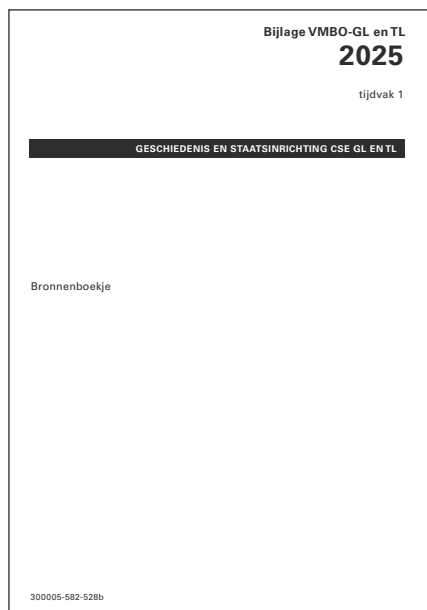
Hoe ziet het centraal examen geschiedenis eruit en hoe lang duurt het examen?

Op het examen krijg je twee boekjes:

- 1 Een boekje met bronnen (ongeveer 25 bronnen)
- 2 Een boekje met vragen (ongeveer 50 vragen)

Boekje met vragen.

Boekje met bronnen.

De bronnen en de vragen gaan over beide onderwerpen. Vóór elke vraag staat het aantal te behalen punten. In totaal kunnen er ongeveer 65 punten worden behaald. De te behalen punten (en het aantal vragen) zijn niet gelijk verdeeld over beide onderwerpen: Staatsinrichting circa 20%, Historisch Overzicht en verrijkingdelen circa 80%. De vragen op het examen beginnen bij 1848 en gaan dan door de tijd heen naar het heden.

Het examen duurt 120 minuten. Je krijgt open vragen, meerkeuzevragen en chronologievragen, die op het examen 'Door de tijd heen'-vragen worden genoemd. Het examen is over het algemeen pittig en lang. Het is dus belangrijk dat je goed doorwerkt. Controleer als je klaar bent of je alle vragen hebt beantwoord.

Let op: bij vorige examens werden vooral de open vragen en de chronologievragen slecht gemaakt. Besteed aan dit soort vragen dus extra aandacht bij je voorbereiding op het examen. Geef op open vragen antwoord in hele zinnen.

De normering van het centraal examen en de vaststelling van je cijfer

Je examen wordt eerst nagekeken door je eigen docent. Daarna kijkt een geschiedenisdocent van een andere school het nog eens na. Samen stellen zij het puntentotaal vast. Afhankelijk van de landelijke examenresultaten wordt door de centrale examencommissie de omrekening van punten naar cijfers vastgesteld.

Vorbereiding op het centraal examen geschiedenis en staatsinrichting

Om goed voorbereid te zijn op het centraal examen zijn twee dingen belangrijk:

- 1 Je moet uit je leerboek of uit een speciaal examenkatern de historische overzichten van de examenonderwerpen heel goed bestuderen. Bij het leren van de historische overzichten is het handig na elk geleerd hoofdstuk gebruik te maken van de **Samengevat** voor geschiedenis.
- 2 Je moet de in het examenprogramma voorgeschreven vaardigheden beheersen.

Hulpmiddel

Bij het centraal examen geschiedenis is een eendelig verklarend woordenboek Nederlands toegestaan.

Gebruik een woordenboek Nederlands als je twijfelt aan de betekenis van een woord.

Gebruik het niet te vaak, anders kom je misschien in tijdnood. Als een omschrijving in het woordenboek afwijkt van de vakterm in het examenprogramma geschiedenis, mag je er niet op rekenen dat die omschrijving goed gerekend wordt.

Vaardigheden voor het examen

Als het goed is, heb je al veel vaardigheden aangeleerd en geoefend. Voor het examen zijn er belangrijke vaardigheden die je zeker moet beheersen:

- 1 Je moet weten hoe je een bron moet bekijken en beoordelen. Om je hierbij te helpen zijn hieronder een groot aantal aandachtspunten op een rijtje gezet.
- 2 Oefen met de verschillende vraagtypen. Veelvoorkomende vraagstellingen hebben we als voorbereiding voor je examen in Examentraining praktijk hierna op een rijtje gezet.

Waarom moet je letten bij het beoordelen van informatie/bronnen?

1 Bron en vraagstelling

Het is niet mogelijk het verleden te bestuderen zonder daarbij gebruik te maken van bronnen. Door het bestuderen van zo veel mogelijk verschillende bronnen kan een gebeurtenis uit het verleden zo betrouwbaar mogelijk worden weergegeven. Omdat er heel veel soorten bronnen bestaan, zetten we hieronder wat punten op een rijtje die je kunnen helpen bij het beoordelen van de waarde en de betrouwbaarheid van een bron.

- a Wat voor soort bron is het?
 - geschreven/ongeschreven
 - prenten/kaarten/foto's/cartoons/affiches/grafieken/tabellen
- b Uit welke tijd is de bron afkomstig?
 - Is de bron gemaakt in de tijd waarover de bron gaat?
 - Is de bron later gemaakt? Zo ja, wanneer?
- c Waaruit is de bron afkomstig?
 - boek/tijdschrift/krant
 - overheidsbron of geen overheidsbron
- d Wat is er bekend over de maker van de bron?
 - Wie/wat voor iemand?
 - Was de maker aanwezig bij de gebeurtenis die in de bron wordt weergegeven?
 - Met welke bedoeling heeft de maker de bron gemaakt?
 - Was de maker emotioneel betrokken bij de gebeurtenis?
 - Wat weet je van de standplaatsgebondenheid van de maker? Een arbeider bijvoorbeeld zal anders over loonsverlaging denken dan een fabrikant.
- e Wat is er bekend over de inhoud van de bron?
 - Waarover gaat de informatie?
 - Voor wie is de informatie in de bron bestemd?
 - Wat is het doel van de informatie: voorlichting, propaganda?
 - Welke feiten, meningen, (voor)oordelen worden gegeven?
 - Gelden deze feiten, meningen, (voor)oordelen voor een groep, een volk of een persoon?

- f Hoe betrouwbaar is de bron?
- Wordt de bron door andere bronnen bevestigd of tegengesproken?
 - Staan er bij de mening in de bron argumenten die controleerbaar zijn?
 - Is de maker van de bron representatief voor de groep waarvan hij/zij deel uitmaakt? Een bron van een aanhanger van het liberale Tweede Kamerlid Van Houten kan representatief zijn voor het standpunt van zijn aanhangers, maar dat wil niet zeggen dat de inhoud van zo'n bron representatief is voor alle liberalen.
 - Wat kun je met de bron bewijzen?
 - Op welke vraag geeft de bron een antwoord?

2 *Feit en mening*

Je moet weten wat het verschil is tussen een feit en een mening.

Een feit is in het vak geschiedenis een algemeen erkende waarheid, bijvoorbeeld dat de industriële revolutie is begonnen in Engeland. Een mening is een standpunt, waarmee niet iedereen het eens zal zijn, bijvoorbeeld dat kinderarbeid onmisbaar is voor een goedlopende economie.

3 *Oorzaak en gevolg*

Je moet weten wat het verschil is tussen oorzaak en gevolg.

Een voorbeeld: door de verwoestingen in de Tweede Wereldoorlog (= oorzaak), ontstond er in Nederland woningnood in de jaren vijftig (= gevolg).

4 *Interpretatie*

Dit wil zeggen dat je na het bestuderen van een bron, of meerdere bronnen, de gegevens uit die bron(nen) kunt verwerken in een uitleg.

5 *Inleving en standplaatsgebondenheid*

Er wordt van je verwacht dat je jezelf kunt inleven in een andere tijd in de geschiedenis. Bij het onderwerp Staatsinrichting van Nederland moet je je bijvoorbeeld kunnen inleven in de gedachten en gevoelens van de Nederlanders die streden voor algemeen kiesrecht.

Bij het bestuderen van bronnen moet je ook rekening houden met de standplaatsgebondenheid van een persoon. Een directeur van de spoorwegen bijvoorbeeld zal weinig positiefs te melden hebben over spoorwegstakers.

6 *Veranderingen (discontinuïteit) en dingen die hetzelfde zijn gebleven (continuïteit)*

Wanneer je een langere periode uit de geschiedenis bestudeert, moet je weten welke dingen veranderen en welke dingen hetzelfde zijn gebleven.

In de negentiende eeuw kregen steeds meer Nederlandse mannen kiesrecht (= continuïteit). Vrouwen mochten in de negentiende eeuw niet stemmen (= continuïteit). In 1917 kregen vrouwen passief kiesrecht en in 1919 actief kiesrecht (= discontinuïteit).

Oefenen met vraagtypen

Na bestudering van de examentraining theorie ga je nu leren welke typen vraagstellingen je op het centraal examen kunt verwachten met daarbij een of meer vragen uit de praktijk van de laatste jaren. We gebruiken vraagformuleringen die je ook op het examen mag verwachten.

Let op: bij vorige examens werden vooral de open vragen en 'Door de tijd heen'-vragen (chronologievragen) slecht gemaakt. Besteed aan dit soort vragen dus extra aandacht bij het oefenen.

Vraagtypen in het centraal examen

- I Vragen die duidelijk maken dat je de 'relevante personen' goed hebt bestudeerd
- II Vragen die duidelijk maken of je gebeurtenissen goed kunt plaatsen in de tijd
- III Vragen waarbij je moet laten zien dat je weet wat een historisch onderzoek inhoudt
- IV Vragen die duidelijk maken dat het belangrijk is dat je staatkundige kaarten en gebeurtenissen die daar invloed op hebben goed hebt bestudeerd
- V Meerkeuzevragen zonder bron
- VI Meerkeuzevragen met bron
- VII Open vragen zonder bron
- VIII Vragen waarbij je na een keuze een argumentatie moet geven
- IX Chronologie- en volgordevragen 'Door de tijd heen'.
- X Combinatievragen type 1
- XI Combinatievragen type 2
- XII Combinatievragen type 3
- XIII Gesloten vragen
- XIV Vragen met meerdere bronnen
- XV Vragen met een invultekst
- XVI Vragen met een tijdbalk
- XVII Vragen met een grafiek of tabel
- XVIII Vragen waarin het gaat om kenmerken
- XIX Open vragen waarin het gaat om redenen of verklaringen
- XX Vragen met juist/onjuist of goed/fout
- XXI Open vragen waarin het gaat om ontwikkelingen
- XXII 'Door de tijd heen'-vragen die over en door perioden heen gaan
- XXIII Vragen waarin het gaat om het leggen van verbanden

I Vragen die duidelijk maken dat je de 'relevante personen' goed hebt bestudeerd

bron 1 Een beschrijving van een persoon:

Zij was een van de eerste vrouwen in Nederland die zich inzette voor vrouwenkiesrecht. Zij richtte onder andere de Vrije Vrouwen Vereeniging op en werkte samen met Aletta Jacobs in de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht. In 1969 wordt de vrouwenbeweging 'Dolle Mina' naar haar vernoemd.

Gebruik bron 1.

- 1 Over wie gaat het in deze beschrijving?

II Vragen die duidelijk maken of je gebeurtenissen goed kunt plaatsen in de tijd. Hiervoor moet je het chronologisch overzicht met de belangrijkste jaartallen goed kennen.

bron 2 Een bijeenkomst van vrouwen

Vereeniging voor
Vrouwenkiesrecht

Gebruik bron 2.

- 2 Wanneer is deze foto gemaakt?
A rond 1860
B rond 1900
C rond 1940
D rond 1980

- 3 Hieronder staan enkele titels van hoofdstukken uit een boek over Nederland in de twintigste eeuw:

Hoofdstuk 1: 1900-1920

Hoofdstuk 2: 1920-1940

Hoofdstuk 3: 1940-1960

Hoofdstuk 4: 1960-1980

Hoofdstuk 5: 1980-2000

→ Bij welk hoofdstuk hoort de Eerste Feministische Golf en bij welk hoofdstuk de Tweede Feministische Golf?

	Eerste Feministische Golf	Tweede Feministische Golf
A	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 3
B	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 4
C	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3
D	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 5
E	Hoofdstuk 3	Hoofdstuk 4
F	Hoofdstuk 3	Hoofdstuk 5

III Vragen waarbij je moet laten zien dat je weet wat een historisch onderzoek inhoudt

bron 3 Voorpagina van een blad (1930)

bron 4 Een poster van de ANWB (=Algemene Nederlandse Wielrijdersbond) uit 1916

bron 5 Eerste uitbetaling van de AOW (1957)

bron 6 Affiche van de Bond van Arbeiderszangverenigingen (1921)

bron 7 Viering van Bevrijdingsdag (1945)

Gebruik bron 3, 4, 5, 6 en 7.

- 4 Stel, je doet onderzoek naar de verzuiling in Nederland en je hebt deze vijf bronnen tot je beschikking.

→ Welke **twee** bronnen zijn kenmerkend voor de Nederlandse verzuiling?

Verklaar je keuze.

Doe het zo:

Bron ...(vul nummer van de bron in) is kenmerkend, want ...(verklaar je keuze).

Bron ...(vul nummer van de bron in) is kenmerkend, want ...(verklaar je keuze).

bron 8 Een bijeenkomst van Nederlandse bisschoppen (1870)

bron 9 Voorpagina van een tijdschrift van een politieke partij (1890)

RECHT VOOR ALLEN

Orgaan der Sociaal-Demokratische Partij.

bron 10 De 'Christelijke Jongelings Vereniging Daniël' in Gouda (1924)

bron 11 Een getuige van een gebeurtenis (1918)

Hij riep de arbeiders op om te gaan demonstreren. Op 11 november maakte hij zijn programma bekend. Diezelfde avond hield hij een hartstochtelijke toespraak waarbij hij de arbeidersklasse in Nederland ocriep de politieke macht te grijpen.

bron 12 Een tekst over de Vrije Universiteit (1920)

De 'kleine luyden' tellen mee! Door de toegenomen welvaart kunnen mensen die zelf niet meer dan lager onderwijs hebben gehad, hun zonen naar de Vrije Universiteit sturen. De 'kleine luyden' spelen in Nederland een belangrijke rol in de kerk, in de politiek en in de maatschappij.

Gebruik bron 8, 9, 10, 11 en 12.

- 5** Stel, je doet onderzoek naar de geschiedenis van de ARP in Nederland en je vindt deze vijf bronnen.
- Welke **twee** bronnen geven informatie over de geschiedenis van de ARP?
Schrijf alleen de nummers op.

IV Vragen die duidelijk maken dat het belangrijk is dat je staatkundige kaarten en gebeurtenissen die daar invloed op hebben goed hebt bestudeerd. Alle kaarten en schema's die je in de leerstof tegenkomt moet je daarom aandachtig bekijken.

bron 13 Een kaart van Europa.

Gebruik bron 13.

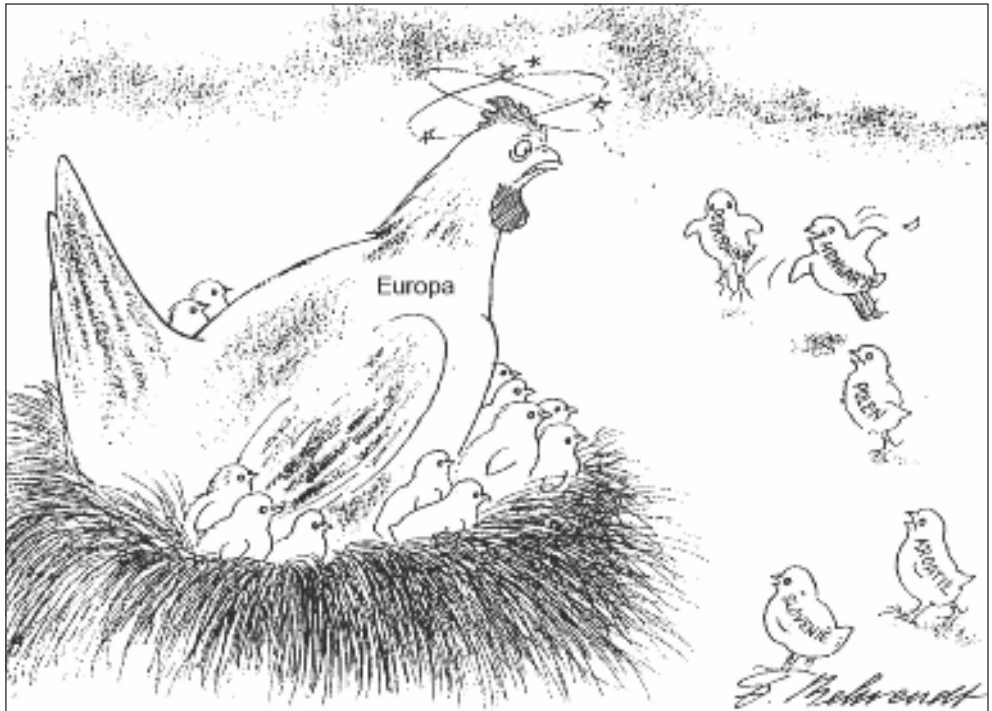
- 6 → Welke gebeurtenis hoort bij deze afbeelding?
- A de invoering van de euro
 - B de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap
 - C de oprichting van de Europese Unie
 - D de uitbreiding van de Europese Gemeenschap

V Meerkeuzevragen zonder bron

- 7 → Welke bewering over Europese wetgeving is juist?
- Europese wetgeving
- A gaat boven de nationale wetgeving van lidstaten.
 - B is gericht op lidstaten die de euro hebben ingevoerd.
 - C is voor de lidstaten niet van betekenis.
 - D wordt opgesteld door het Europese Hof van Justitie.
- 8 Aletta Jacobs werd ook bekend door haar strijd voor meer politieke rechten voor vrouwen. Welke bewering over de oprichting van de VvVK (= de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht) is juist?
- A Aan het einde van de negentiende eeuw werd de VvVK opgericht om de strijd te steunen voor de financiële gelijkstelling van jongens en meisjes in het onderwijs.
 - B Aletta Jacobs en Wilhelmina Drucker zorgden met de oprichting van de VvVK voor het begin van de Tweede Feministische Golf.
 - C De oprichting van de VvVK was een belangrijke gebeurtenis tijdens de Eerste Feministische Golf, waarbij het verkrijgen van vrouwenkiesrecht het belangrijkste doel was.
 - D Nadat vrouwen algemeen kiesrecht hadden gekregen, richtten Aletta Jacobs en Wilhelmina Drucker de VvVK op.

VI Meerkeuzevragen met bron

bron 14 Een spotprent uit 1993

Toelichting

Op de kip staat Europa.

Op de kuikens staat: Oekraïne, Hongarije, Polen, Kroatië en Slovenië.

Gebruik bron 14.

- 9 → Welke omschrijving hoort bij de prent?
- A De NAVO biedt bescherming aan haar West-Europese lidstaten die bedreigd worden door de communistische landen uit Oost-Europa.
 - B Door de Marshallhulp van de Verenigde Staten kan een aantal Europese landen weer op eigen benen staan.
 - C Door het wegstemmen van de Europese grondwet is de Europese Unie in een crisis terechtgekomen en wordt nu uitgelachen door de Europese landen die geen EU-lid zijn.
 - D Na het uiteenvallen van de Sovjetunie streven de landen uit het voormalig Oostblok naar het lidmaatschap van de Europese Unie.

VII Open vragen zonder bron

- 10 → Welke taak heeft de nationale ombudsman in de Nederlandse rechtsstaat?
- 11 De confessionelen wilden in de Grondwet van 1917 financiële gelijkstelling van het bijzonder en het openbaar onderwijs opnemen. De socialisten wilden daaraan meewerken in ruil voor confessionele steun bij een ander onderdeel van de grondwet.
→ Voor welk onderdeel van de grondwet wilden de socialisten steun?

VIII Vragen waarbij je na een keuze (bijvoorbeeld wel of niet, terecht of onterecht, voor- of tegenstander) een argumentatie moet geven

- 12** Regelmatig laait in Nederland de discussie op over de rechten van gevangenen die levenslang hebben gekregen.
→ Vind jij dat levenslanggestraften dezelfde grondrechten moeten hebben als alle andere Nederlandse burgers? Geef een politiek of juridisch argument.

Doe het zo:

Ik vind dat levenslanggestraften wel/niet (maak een keuze) dezelfde grondrechten moeten hebben als alle andere Nederlandse burgers, omdat ... (geef een politiek of juridisch argument).

bron 15

Gebruik bron 15.

- 13** De bron laat arbeiders zien die een kanaal uitgraven. Stel je voor dat een voorstander en een tegenstander van het beleid van Stalin de bron bekijken. Er wordt aan beiden gevraagd een propaganda-onderschrift te maken bij de bron.
Bedenk bij de bron een propaganda-onderschrift van een mogelijke voorstander en tegenstander van het beleid van Stalin.
Doe het zo:
voorstander: ...
tegenstander: ...

IX Chronologie- en volgordevragen. Op het examen worden dit "Door de tijd heen"-vragen genoemd. Je moet een aantal stappen van een ontwikkeling in de juiste volgorde zetten of je moet een aantal onderwerpen, gebeurtenissen, bronnen of fragmenten in de juiste tijdsvolgorde, vroeger naar later, zetten. Bij volgordevragen is het belangrijk dat je de chronologische overzichten goed hebt bestudeerd.

- 14** Enkele stappen die worden gezet voordat een wetsvoorstel een wet wordt:

- 1 De Eerste Kamer gaat akkoord met het wetsvoorstel.
 - 2 De Koningin zet haar handtekening onder de wet.
 - 3 De Minister maakt een wetsvoorstel.
 - 4 De Tweede Kamer gaat akkoord met het wetsvoorstel.
- Wat is de juiste volgorde voor het totstandkomen van een wet?
Schrijf alleen de nummers op.

Doe het zo:

Eerst ..., dan ... , vervolgens ... en ten slotte ...

bron 16 Drie fragmenten van grondwetten uit verschillende perioden

fragment 1:

De leden van de Tweede Kamer worden rechtstreeks gekozen door alle mannelijke inwoners van Nederland vanaf 23 jaar. Iedere mannelijke inwoner mag slechts één stem uitbrengen.

fragment 2:

De leden van de Tweede Kamer worden in de kiesdistricten gekozen door meerderjarige mannen. Deze mannen mogen stemmen wanneer zij een bepaald bedrag aan belasting betalen.

fragment 3:

De leden van de Tweede Kamer worden rechtstreeks gekozen door de Nederlanders die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

Gebruik bron 16.

- 15** De drie fragmenten gaan over de wijze waarop de Tweede Kamer wordt gekozen.
→ Zet de fragmenten in de juiste tijdsvolgorde, van vroeger naar later.

Doe het zo:

Eerst ... , dan ... en ten slotte ... (vul nummers in)

- 16** Enkele gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog:

- 1 de aanval op Pearl Harbor
- 2 de atoombom op Hiroshima
- 3 de Duitse inval in Polen
- 4 de invasie in Normandië

→ Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde, van vroeger naar later.

Doe het zo:

Eerst ..., dan ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

X Combinatievragen type 1. Je moet een beschrijving geven of een bron combineren met een bepaald begrip. Bij deze vragen is het belangrijk dat je de begrippenlijst van elk onderwerp goed in je hoofd hebt.

- 17** Enkele beschrijvingen van rechten van de Tweede Kamer:
- De Kamer heeft het recht om de begroting van een minister af te wijzen, te veranderen en aan te nemen.
 - De Kamer heeft het recht om een commissie in te stellen die onderzoek doet naar de rol van de overheid in een bepaalde kwestie.
 - De Kamer heeft het recht om een minister ter verantwoording te roepen.
 - De Kamer heeft het recht om in een wetsvoorstel van de minister een verandering aan te brengen vóórdat het voorstel wordt aangenomen.
 - De Kamer heeft het recht om zelf met een wetsvoorstel te komen.

Enkele rechten van de Tweede Kamer:

- het budgetrecht
 - het recht van amendement
 - het recht van enquête
 - het recht van initiatief
 - het recht van interpellatie
- Welke beschrijving hoort bij welk recht?

Doe het zo:

Beschrijving a hoort bij recht ... (vul nummer in)
(enz. tot en met beschrijving e)

bron 17 Affiche van een omroep uit de jaren twintig

mijn schild ende betrouwen — mijn schild ende betrouwen
NED. CHR. RADIO VER. — Ned. Chr. Radio Ver.
DE OMROEP MET DEN BUBEL — de omroep met den bijbel

Gebruik bron 17.

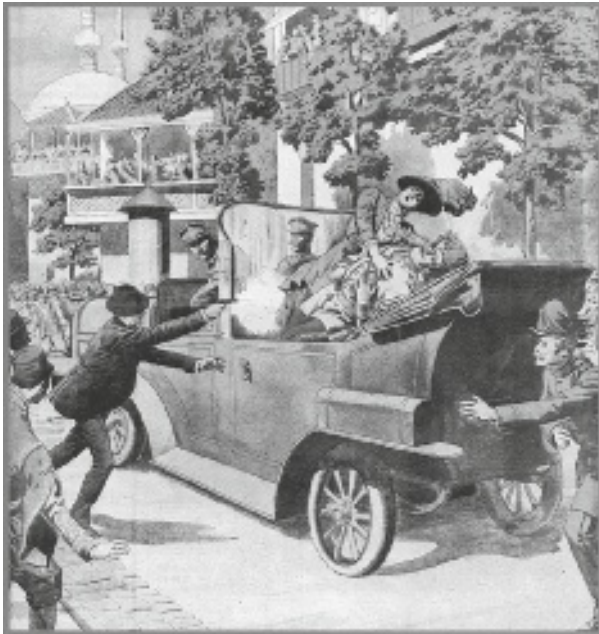
- 18** In 1930 nam de Nederlandse regering het 'zendtijdenbesluit'. Daarmee werd alle beschikbare radiozendtijd eerlijk in vieren gedeeld. Zo werden de vier omroepverenigingen (NCRV, VARA, AVRO en KRO) allemaal gelijk behandeld.

Welk begrip past bij de bron?

- mobilisatie
- ontzuiling
- secularisatie
- verzuiling

XI Combinatievragen type 2. Je moet kiezen in welke periode een bron geplaatst moet worden.

bron 18 Kroonprins Frans Ferdinand van Oostenrijk/Hongarije

bron 19 Een Nederlandse verzetsgroep brengt een explosieve lading aan in de strijd tegen de Duitse overheersing

bron 20 De opvang van Belgische vluchtelingen in het neutrale Nederland**bron 21** Koningin Wilhelmina keert terug naar Nederland

Gebruik bron 18, 19, 20 en 21.

- 19** Hieronder staan drie periodes:
periode A: de Eerste Wereldoorlog
periode B: het Interbellum
periode C: de Tweede Wereldoorlog
→ Geef per bron aan bij welke periode die hoort.

Doe het zo:

Bron 18 hoort bij periode: ... (vul in: periode A, B of C).
(enz. tot en met bron 21)

bron 22 Uit een troonrede

De handhaving van het financiële evenwicht is de laatste jaren bevorderd door de Marshallhulp. Toch is op economisch gebied waakzaamheid geboden. De regering moet maatregelen nemen op het gebied van de loon- en prijspolitiek en vraagt daarvoor eerst advies aan de samenwerkende organisaties van werkgevers en werknemers. De bevordering van de industrialisatie blijft een kernpunt van de economische politiek. Nederland heeft zich de afgelopen vijf jaar uit de diepste ellende opgetrokken. Daaruit mag vertrouwen worden geput dat ons volk krachtig genoeg is om haar taak te vervullen.

Gebruik bron 22.

- 20** → Uit welke tijd is deze troonrede afkomstig: de jaren dertig, vijftig of zeventig van de vorige eeuw? Geef daarna **twee** voorbeelden uit de bron waarom de troonrede afkomstig moet zijn uit die tijd.

Doe het zo:

De troonrede is afkomstig uit de jaren ... (vul in: dertig, vijftig of zeventig), omdat ... en omdat ... (geef twee voorbeelden uit de bron).

XII Combinatievragen type 3. Vragen waarbij je een gebeurtenis moet combineren met het gevolg op die gebeurtenis.

- 21** Enkele gebeurtenissen:

- 1 de Russische Revolutie
- 2 oprichting van de NAVO
- 3 uitvinding van de atoombom in de Verenigde Staten

Enkele gevolgen:

- a de oprichting van het Warschaupact
- b het begin van een jarenlange wedloop in kernwapens
- c westers wantrouwen ten opzichte van de Sovjetunie

→ Welk gevolg hoort bij welke gebeurtenis? Let op! Elke gebeurtenis en elk gevolg mag maar één keer gebruikt worden.

Doe het zo:

Bij gebeurtenis 1 hoort gevolg ... (vul een letter in)
(enz. tot en met gebeurtenis 3)

XIII Gesloten vragen over een bepaald onderwerp, waarbij je uit een lijst van beschrijvingen of enkele bronnen een keuze moet maken. Soms moet je kiezen welke beschrijvingen of bronnen wel met het onderwerp te maken hebben of welke er juist niet mee te maken hebben.

- 22** Enkele belangrijke politieke onderwerpen:

- a abortus en euthanasie
- b bestrijding van de criminaliteit
- c energie en transport
- d softdrugs en coffeeshops
- e toerisme

→ Over welke **twee** onderwerpen zijn binnen de Europese Unie belangrijke afspraken gemaakt? Vul alleen de letters in.

examenbundel >

vmbo-gt / mavo **Nederlands**
vmbo-k **Nederlands**
vmbo-gt / mavo **Engels**
vmbo-gt / mavo **Duits**
vmbo-gt / mavo **Frans**
vmbo-gt / mavo **Economie**
vmbo-gt / mavo **Maatschappijkunde**
vmbo-gt / mavo **Geschiedenis**
vmbo-kgt **Aardrijkskunde**
vmbo-gt / mavo **Wiskunde**
vmbo-gt / mavo **Nask 1**
vmbo-gt / mavo **Nask 2**
vmbo-gt / mavo **Biologie**

samengevat }

vmbo **Nederlands 2F**
vmbo **Rekenen 2F**
vmbo-kgt **Economie**
vmbo-kgt **Maatschappijkunde**
vmbo-gt / mavo **Geschiedenis**
vmbo-kgt **Aardrijkskunde**
vmbo-kgt **Wiskunde**
vmbo-gt / mavo **Nask 1**
vmbo-gt / mavo **Nask 2**
vmbo-kgt **Biologie**

Tips, tricks en informatie die jou helpen bij het slagen voor je eindexamen vind je op examenbundel.nl! Nog meer kans op slagen? Volg ons ook op social media. #geenexamenstress

examenidoom + examenbundel + samengevat + zeker slagen! = #geenexamenstress

examenidoom

vmbo **Engels**
vmbo **Duits**
vmbo **Frans**

zeker slagen !

voor vmbo, havo én vwo

